

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ
ΓΕΝ. ΓΡΑΜ. ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΡΓΩΝ
ΓΕΝ. Δ/ΝΣΗ Δ/ΣΗΣ & ΠΡΟΓ/ΤΟΣ
Δ/ΝΣΗ ΝΟΜΟΘ/ΚΟΥ ΣΥΝΤ/ΣΜΟΥ
& ΚΩΔ/ΣΗΣ (Δ17)

ΤΜΗΜΑ: γ'

Ταχ. Δ/ση: Χαρ. Τρικούπη 182

Ταχ. Κώδικας: 101 78 Αθήνα

TELEFAX: 210 6464392

Τηλέφωνο: 210 6428969

E-mail : ggded17@ggde.gr

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ Ε. 2

Αθήνα, 18/01/2010

Αριθ. Πρωτ. Δ17γ/06/11/ΦΝ 439

ΠΡΟΣ: Τους αποδέκτες του πίνακα διανομής

Θ Ε Μ Α : Οδηγίες για τον ορθό έλεγχο των τεχνικών προσφορών και την ορθή αιτιολόγηση της βαθμολόγησής τους κατά τη διαδικασία ανάθεσης συμβάσεων μελετών και παροχής συναφών υπηρεσιών (Ν 3316/2005).

Με αφορφή καταγγελία που υποβλήθηκε στην Ευρωπαϊκή Ένωση σχετικά με την αιτιολόγηση της βαθμολογίας των τεχνικών προσφορών κατά τη διαδικασία ανάθεσης υπηρεσιών του Ν. 3316/2005 και δεδομένου ότι υφίστανται ήδη αρκετές δικαστικές αποφάσεις που ερμηνεύουν το νόμο, αλλά και εγκύκλιοι του Υπουργείου μας, που παρέχουν οδηγίες για την ορθή ερμηνεία και εφαρμογή του, σας παρέχουμε με την παρούσα περαιτέρω διευκρινίσεις και οδηγίες, προκειμένου η διαδικασία αξιολόγησης και βαθμολόγησης των τεχνικών προσφορών των διαγωνιζομένων, να διενεργείται με σωστό και αντικειμενικό τρόπο

Α. Όπως είναι γνωστό, οι συμβάσεις μελετών και συναφών υπηρεσιών ανατίθενται, κατά το ν. 3316/2005, στον διαγωνιζόμενο που προσφέρει την πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά, η οποία προκύπτει μετά από στάθμιση των κριτηρίων και των υποκριτηρίων που θέτει ο νόμος και οι εγκεκριμένες προκηρύξεις (ποιότητα, τεχνική αξία και τιμή του προϊόντος). Η θέσπιση των ως άνω υποκριτηρίων συνεπάγεται αναγκαία την υποβολή φακέλου

τεχνικής προσφοράς, που περιέχει στοιχεία βάσει των οποίων αξιολογείται και βαθμολογείται η ποιότητα και τεχνική αξία του τελικού προϊόντος (μελέτης ή υπηρεσίας) και φακέλου οικονομικής προσφοράς που περιέχει την τιμή που προσφέρει ο υποψήφιος. Τα δύο στάδια, αξιολόγησης της τεχνικής προσφοράς και βαθμολόγησης της οικονομικής προσφοράς, πρέπει να είναι απολύτως διακεκριμένα κατά πάγια νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, ούτως ώστε να διασφαλίζεται ότι δεν θα επαναξιολογείται (λ.χ. κατόπιν σχετικής απόφασης αρμοδίου διοικητικού ή δικαστικού οργάνου) η τεχνική προσφορά, ενώ έχει γίνει ήδη γνωστή η οικονομική προσφορά (βλέπετε κεφάλαιο Β της Εγκυκλίου Ε 15/30-5-2007 του Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ), διότι κάτι τέτοιο παραβιάζει την αρχή της διαφάνειας.

Β. Σύμφωνα με την, προερχόμενη από το κοινοτικό δίκαιο, αρχή της ίσης μεταχείρισης των διαγωνιζομένων, απόρροια της οποίας είναι η αρχή της διαφάνειας, οι όροι και οι λεπτομερείς κανόνες της διαδικασίας ανάθεσης πρέπει να διατυπώνονται με σαφήνεια και ακρίβεια και απολύτως κατηγορηματικά, ούτως ώστε όλοι οι ευλόγως ενήμεροι διαγωνιζόμενοι που επιδεικνύουν συνήθη επιμέλεια, να είναι σε θέση να γνωρίζουν την επακριβή σημασία τους και να τους ερμηνεύουν κατά τον ίδιο τρόπο (βλέπ. σχετικά την δημοσιευμένη στην ιστοσελίδα της γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων – ggde.gr - Εγκύκλιο 7/2006 του ΥΠΕΧΩΔΕ, όπου και αναφορά στις κρίσιμες επί του θέματος αποφάσεις του ΔΕΚ επί των υποθέσεων C-496/99, *Succhi di Frutta SpA*, 470/999, *Universale Bau* κ.ά.).

Ειδικότερα κατά την αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών, οι κανόνες αξιολόγησης πρέπει να είναι κατά το δυνατόν σαφείς και λεπτομερείς, να καθοδηγούν σωστά τις αναθέτουσες αρχές και να παρέχουν εγγυήσεις στους διαγωνιζόμενους ότι οι προσφορές τους θα κριθούν αντικειμενικά και δίκαια, καθιστώντας δυνατή την επαλήθευση της ορθής και αντικειμενικής αξιολόγησης από τα όργανα που ελέγχουν τη νομιμότητα των διαγωνισμών. Προς τούτο πρέπει να παρατίθεται στα πρακτικά των Επιτροπών Διαγωνισμού με την αναγκαία επάρκεια, η αιτιολόγηση της βαθμολογίας των τεχνικών προσφορών.

Γ. Σχετικά με την επάρκεια της αιτιολογίας που αφορά την αξιολόγηση και βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών, ο Ν 3316/2005 (άρθρο 6 παρ. 5 και 10, άρθρο 7 παρ. 8) απαιτεί την ύπαρξη τεκμηριωμένης αιτιολόγησης στην αξιολόγηση των τεχνικών προσφορών, ενώ στις εγκεκριμένες προκηρύξεις (άρθρο 4.4. όλων των τύπων προκηρύξεων), ορίζεται πιο αναλυτικά ότι «η Επιτροπή

Διαγωνισμού ελέγχει, κρίνει και αξιολογεί τις Τεχνικές Προσφορές και τις βαθμολογεί με τα κριτήρια αξιολόγησης της παρ. 22.1.1» περαιτέρω δε ότι «στο πρακτικό ΙΙ της Επιτροπής συναρτώνται πίνακες με τις βαθμολογίες των διαγωνιζομένων επί του καθενός κριτηρίου και αναγράφουν την τελική βαθμολογία της τεχνικής προσφοράς, με συνοπτική αιτιολόγηση της βαθμολογίας, η οποία αιτιολόγηση στηρίζεται στο περιεχόμενο των φακέλων της τεχνικής προσφοράς των διαγωνιζομένων».

Εξάλλου, από την μέχρι σήμερα νομολογία (κυρίως του ΣτΕ, αλλά και του ΕλΣυν) προκύπτουν τα ακόλουθα συμπεράσματα:

α) Στη διακήρυξη ή στο νόμο δεν θεσπίζεται κάποιος ιδιαίτερος τρόπος αξιολόγησης και βαθμολόγησης των προσφορών, συνεπώς οι λεκτικοί χαρακτηρισμοί (άριστη, καλή κ.λ.π., συνοδευόμενοι με εντοπισμό των κυριότερων στοιχείων που συνιστούν πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της συγκεκριμένης προσφοράς) αποτελούν επαρκή κατά βάση αιτιολογία (ΕΑ ΣτΕ 862/2007).

β) Η διαφορά στη βαθμολογία μεταξύ των υποψηφίων πρέπει να αντιστοιχεί σε, έστω κατ'ελάχιστο, διαφορετική λεκτική διατύπωση του πορίσματος της αξιολόγησης των προσφορών, με άλλα λόγια δεν μπορεί να τίθεται διαφορετική βαθμολογία στα κριτήρια της τεχνικής προσφοράς όταν οι λεκτικοί χαρακτηρισμοί που συνιστούν το συμπέρασμα της αξιολόγησης ταυτίζονται απόλυτα (ΕΑ ΣτΕ 71/2009).

γ) Η Επιτροπή του Διαγωνισμού πρέπει να συντάσσει σε κάθε περίπτωση Πίνακες Ειδικής Αιτιολόγησης της βαθμολογίας, οι οποίοι να τεκμηριώνουν περαιτέρω τη διαδικασία αξιολόγησης των προσφορών και να αναδεικνύουν επαρκέστερα τα πλεονεκτήματα και μειονεκτήματά τους (πράξη VI Τμ.ΕλΣυν 168/2008).

δ) Αν υπάρξει ειδική και ορισμένη αμφισβήτηση, με ένσταση κατά του πρακτικού της Επιτροπής, της διαδικασίας αξιολόγησης και των συμπερασμάτων της Επιτροπής, πρέπει να υπάρξει αντίστοιχα ειδική και ορισμένη απάντηση της Π.Α. η οποία θα αποδεχθεί ή θα απορρίψει την ένσταση (αντίστοιχα δεν απαιτείται ειδική και ορισμένη απάντηση σε αόριστα και γενικόλογα παράπονα – βλέπ. ΕΑ ΣτΕ 1216/2006, 159/2007, 862/2007).

ε) Αν η απάντηση της Π.Α. επί της ένστασης είναι επαρκώς αιτιολογημένη, η ουσιαστική κρίση της Επιτροπής του Διαγωνισμού επί της αξιολόγησης και βαθμολόγησης της προσφοράς είναι τεχνική και ως τέτοια δεν ελέγχεται από το δικαστήριο (ΕΑ ΣτΕ 1216/2006).

Συμπερασματικά προς τα ανωτέρω, η αιτιολόγηση του πρακτικού ΙΙ, που περιέχει την αξιολόγηση και βαθμολόγηση των τεχνικών προσφορών πρέπει να είναι σαφής και επαρκής, ώστε να διασφαλίζεται πλήρως η διαφάνεια της διαγωνιστικής διαδικασίας και συνεπώς η ισότητα των διαγωνιζομένων, οι οποίοι έχουν το δικαίωμα να αμφισβητήσουν είτε τις παραδοχές είτε τα πορίσματα της αξιολόγησης, προσφεύγοντας στα αρμόδια ελεγκτικά (διοικητικά ή δικαστικά) όργανα. Με άλλα λόγια, η αναγκαιότητα πλήρους και σαφούς αιτιολόγησης της βαθμολογίας είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με τη διασφάλιση εγγυήσεων αποτελεσματικής έννομης προστασίας των συμμετεχόντων, επειδή η κατανόηση από τον διαγωνιζόμενο των λόγων που επέβαλαν τη συγκεκριμένη βαθμολογία του ίδιου ή των ανταγωνιστών του αποτελεί προϋπόθεση για την άσκηση των ενδίκων μέσων και βοηθημάτων, που προβλέπονται από τις οικείες διατάξεις της κοινοτικής Δικονομικής Οδηγίας για την παροχή προσωρινής δικαστικής προστασίας κατά το στάδιο ανάθεσης των δημοσίων συμβάσεων, καθώς και τις εθνικές νομοθετικές διατάξεις που ενσωματώνουν την Οδηγία (Ν 2522/1997, όπως έχει κωδικοποιηθεί στα άρθρα 169 και επ. του Ν 3669/2008).

Ε. Επειδή, παρά την σαφή επί του θέματος της αιτιολόγησης των προσφορών νομολογία και τις οδηγίες που έχουμε απευθύνει με εγκυκλίους στις υπηρεσίες (βλέπετε εγκυκλίους Υπουργού ΠΕΧΩΔΕ Ε 1/2007 και Ε 15/2007) παρουσιάζονται ακόμα περιπτώσεις ασαφούς, μη αντικειμενικής και εν τέλει μη νόμιμης αξιολόγησης των τεχνικών προσφορών, χορηγούμε επιπλέον στα αρμόδια όργανα (αναθέτουσες αρχές, Επιτροπές Διαγωνισμών) τις παρακάτω οδηγίες:

Οι τεχνικές προσφορές, σύμφωνα με το νόμο και τις εγκεκριμένες προκηρύξεις, βαθμολογούνται κατά υποκριτήρια και σε εκατονταβάθμια κλίμακα, μπορεί δε με την προκήρυξη να τίθεται κατώτερο όριο παραδεκτής βαθμολογίας κατά υποκριτήριο (ούτως ώστε αν μια προσφορά, σε κάποιο υποκριτήριο δεν λαμβάνει τη βαθμολογία αυτή να αποκλείεται ως απαράδεκτη), ενώ αν δεν τίθεται κατά υποκριτήριο τέτοιο όριο, η προσφορά θεωρείται απαράδεκτη όταν συνολικά η βαθμολογία της δεν υπερβαίνει τις 60 μονάδες.

Για λόγους αντικειμενικότητας, πρέπει να υπάρχει **λογική αντιστοιχία** ανάμεσα στην αιτιολόγηση και στη βαθμολόγηση κάθε μιας τεχνικής προσφοράς, αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους.

Επίσης, μολονότι **δεν** είναι αναγκαίο, **σε περίπτωση που επιλεγεί** να χρησιμοποιούνται κατά τη βαθμολόγηση της τεχνικής προσφοράς λεκτικοί (επιθετικοί) προσδιορισμοί, όπως «άριστη», «πολύ καλή», «ανεπαρκής» κλπ, θα

πρέπει καταρχήν να υπακούουν σε κάποιους γενικούς κανόνες, ούτως ώστε να μην παρουσιάζεται το φαινόμενο ο ίδιος λεκτικός χαρακτηρισμός να συνοδεύεται από ουσιωδώς διαφορετική βαθμολογία.

Για το λόγο αυτό, θα μπορούσε **ενδεικτικά** να αναφερθεί ότι π.χ ο χαρακτηρισμός «άριστη» αντιστοιχεί σε βαθμολογία όχι μικρότερη του 90, ο χαρακτηρισμός «ανεπαρκής» αντιστοιχεί σε βαθμολογία όχι ανώτερη του 59 και ότι οι λοιποί χαρακτηρισμοί, όπως «πολύ καλή», «καλή», «μέτρια» κλπ κλιμακώνονται ανάλογα (π.χ ανά 10 μονάδες).».

Επισημαίνεται ότι η αποσαφήνιση και η τήρηση των ανωτέρω, θα πρέπει να **προκύπτει σαφώς** από το **πρακτικό αξιολόγησης** των τεχνικών προσφορών. Εννοείται ότι οι χρησιμοποιούμενοι χαρακτηρισμοί θα πρέπει να εξειδικεύονται περαιτέρω με περιγραφικούς όρους, ώστε εν τέλει να προκύπτει η ακριβής, εντός των τιθεμένων πλαισίων, βαθμολογία.

Της Εγκυκλίου αυτής να λάβουν γνώση όλοι οι αρμόδιοι υπάλληλοι των Υπηρεσιών σας, οι οποίοι εντέλλονται να εφαρμόζουν πλήρως τον Ν.3316/05, διασφαλίζοντας ότι η αιτιολογία της βαθμολογίας των τεχνικών προσφορών είναι πλήρης και ότι προκύπτει σαφώς η αντιστοιχία της με την βαθμολογία για κάθε κριτήριο και υποκριτήριο, που έχει θεσπιστεί και να τη χορηγούν μαζί με τα τεύχη διαγωνισμού στους ενδιαφερόμενους.

Επιπλέον η Εγκύκλιος να αναρτηθεί στην ιστοσελίδα της Γενικής Γραμματείας Δημοσίων Έργων (www.ggde.gr).

**Ο ΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΥΠΟΔΟΜΩΝ, ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ
ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΝ**

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ ΡΕΠΠΑΣ

**ΑΚΡΙΒΕΣ ΑΝΤΙΓΡΑΦΟ
Η ΤΜΗΜΑΤΑΡΧΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑΣ**

ΕΛ. ΝΙΚΟΛΟΥΤΣΟΠΟΥΛΟΥ

Κοινοποίηση:

1. Γραφείο Υπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.
2. Γραφείο Υφυπουργού Υποδομών, Μεταφορών και Δικτύων.
3. Γραφείο Γεν. Γραμματέα της ΓΓΔΕ.
5. Γραφείο Γεν. Δ/τών της ΓΓΔΕ.
6. Δ/ση Πληροφορικής
(με δισκέτα για την ανάρτηση στην ιστοσελίδα)